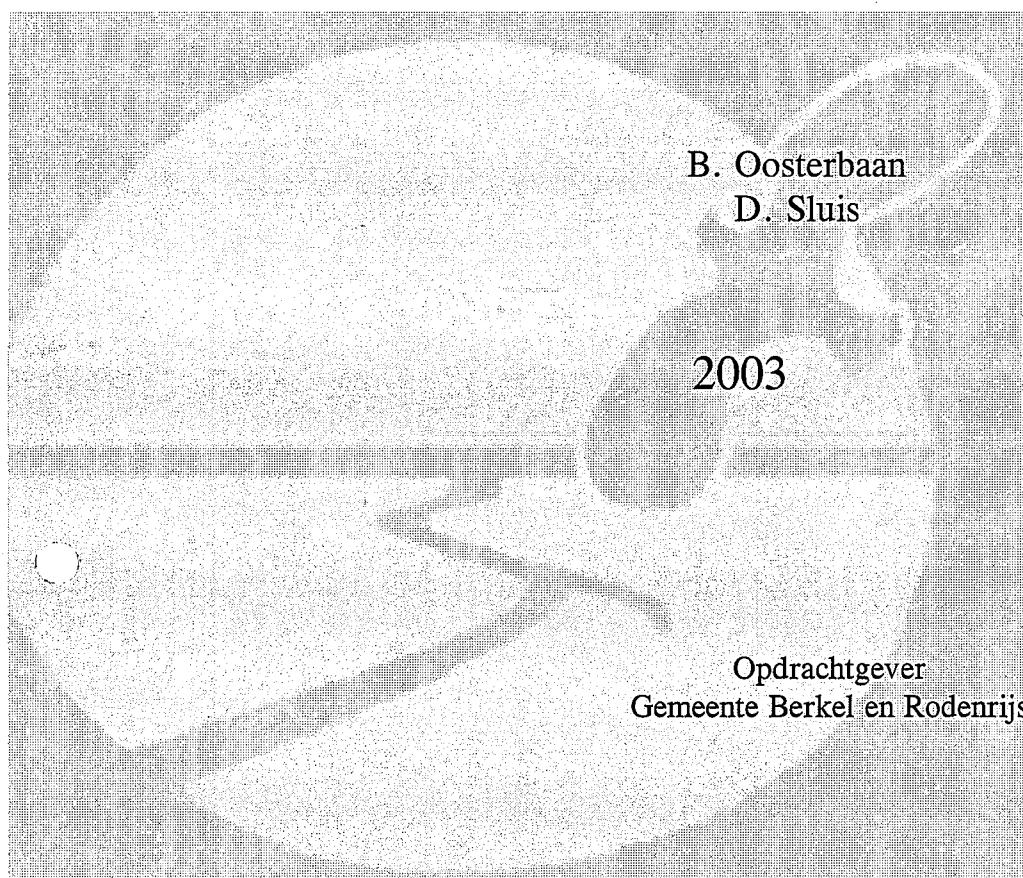

Toelichting ontheffingsaanvraag Berkel en Rodenrijs

Noordpolder-Meerpolder-Plaszoom/Berkelse Poort
Westpolder/Bolwerk-Oudeland-Molenweg

B. Oosterbaan
D. Sluis

2003

Opdrachtgever
Gemeente Berkel en Rodenrijs

Van der Goes en Groot
Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Otterkoog 14a
1822 BW Alkmaar
www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Leeswijzer	5
2	Achtergronden en bestuurlijke context	7
2.1	Rijksbeleid	7
2.2	Provinciaal beleid	8
2.3	Regionaal beleid	8
3	Noordpolder	10
3.1	Inleiding	10
3.2	Flora	10
3.3	Vissen	10
3.4	Amfibieën	11
3.5	Broedvogels	11
3.6	Zoogdieren	12
3.7	Ontheffing	12
4	Meerpolder	13
4.1	Inleiding	13
4.2	Flora	13
4.3	Vissen	13
4.4	Amfibieën	14
4.5	Broedvogels	14
4.6	Zoogdieren	14
4.7	Ontheffing	16
5	Plaszoom/Berkelse Poort	17
5.1	Inleiding	17
5.2	Flora	17
5.3	Vissen	17
5.4	Amfibieën	18
5.5	Broedvogels	18
5.6	Zoogdieren	18
5.7	Ontheffing	20
6	Westpolder/Bolwerk	21
6.1	Inleiding	21
6.2	Flora	21
6.3	Vissen	21
6.4	Amfibieën	22
6.5	Broedvogels	22
6.6	Zoogdieren	23
6.7	Ontheffing	23
7	Oudeland	24
7.1	Inleiding	24
7.2	Flora	24
7.3	Vissen	24
7.4	Amfibieën	24
7.5	Broedvogels	25
7.6	Zoogdieren	25
7.7	Ontheffing	26

8	Molenweg	27
8.1	<u>Inleiding</u>	27
8.2	<u>Flora</u>	27
8.3	<u>Vissen</u>	27
8.4	<u>Amfibieën</u>	27
8.5	<u>Broedvogels</u>	27
8.6	<u>Zoogdieren</u>	27
8.7	<u>Ontheffing</u>	28
9	Literatuur	29

1 Inleiding

In opdracht van de gemeente Berkel en Rodenrijs heeft Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot onderzoek verricht naar de

effecten van voorgenomen planvorming op de aanwezige flora en fauna. Hierbij diende het inventarisatieverslag 'Beschermd flora en fauna Berkel en Rodenrijs' (W. A. DEN BOER, 2003) als basisdocument. Tegen de achtergrond van dit document is de ruimtelijke planvorming zoals beschreven in de vigerende bestemmingplannen¹ getoetst aan de Nationale Flora- en Faunawet. Voor de in het inventarisatieverslag genoemde beschermde dier- en/of plantensoorten wordt beoordeeld, of, en zo ja, welke negatieve of positieve effecten er te verwachten zijn voorafgaand, tijdens en na realisatie van de werkzaamheden.

Deze analyse is per deelgebied uitgewerkt. Eventuele mitigerende en compenserende maatregelen worden per deelgebied besproken en uitgewerkt, evenals een overzicht van de soorten welke daadwerkelijk ontheffing behoeven.

Zoals in hoofdstuk 2 beschreven wordt heeft de besluitvorming op rijksniveau t.a.v de ruimtelijke herbestemming reeds in de jaren negentig plaats-gevonden. De vertaling hiervan naar planvorming op gemeentelijk niveau is vanaf midden jaren negentig tot stand gekomen. Uitgaande van het feit dat dit besluitvormingsproces en de uitvoering daarvan irreversibel is, en gezien het grote regionale- en landelijke belang ervan, moet men deze ontheffingsaanvraag meer uit het oogpunt van zorgvuldigheid interpreteren.

Waar mogelijk wordt zoveel als mogelijk tegemoet gekomen aan eisen welke de huidige beschermde flora- en faunawaarden stellen aan hun leefomgeving. Als zodanig worden relatief eenvoudig uit te voeren ruimtelijke ingrepen voorgesteld. Hierbij is aansluiting gezocht bij de huidige/toekomstige infrastructuur en zullen de voorstellen vooral betrekking hebben op water- en oeverstructuren.

Maatregelen ter mitigatie en compensatie van broedvogels en meer specifiek weidevogels, zijn binnen de grenzen van het totale plangebied niet uitvoerbaar. Hiervoor zal naar mogelijkheden

buiten het gebied moeten worden gezocht. Wel zullen die werkzaamheden die verstorend dan wel schadelijk kunnen zijn voor broedvogels buiten het broedseizoen plaatsvinden.

Een van de mogelijkheden ter compensatie kan gevonden worden in de z.g Groenblauwe slinger; een regionale groenstructuur welke tegenwicht kan bieden aan de toekomstige verstedelijking.

Op dit moment wordt in opdracht van de provincie Zuid-Holland een Milieu Effect Rapportage (MER) verricht welke een totaalbeoordeling moet opleveren tussen de balans van verstedelijking enerzijds en een regionale groenstructuur anderzijds. Daar deze MER nog in de conceptfase verkeerd zal in deze toelichting niet verder op de implicaties dan wel mogelijkheden worden ingegaan.

Ten einde aan de zorgvuldigheid van de uitvoering van de mitigerende maatregelen een goede invulling te geven zal waar nodig of gewenst door de gemeente Berkel en Rodenrijs deskundig advies worden ingewonnen bij een ter zake deskundig adviesbureau.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de achtergronden van de voorgenomen planvorming en de uitwerking daarvan op rijks- en provinciaal, gemeentelijk niveau. Hoofdstuk 3 t/m 8 beschrijven de effecten en de eventueel te nemen maatregelen per deelgebied. Binnen een deelgebied is dit vervolgens per soortgroep (flora, vissen, amfibieën, zoogdieren (inclusief overig) uitgewerkt. Dit is om drie redenen gedaan, te weten:

- ♣ Werkzaamheden/realisatie hebben verschillende effecten op de diverse soortgroepen. Dit komt o.a. door verschillen in mobiliteit en levenscycli van de organismen;
- ♣ Elk deelgebied kent z'n eigen tijdpad en projectleiding en participanten;
- ♣ Omwille van de overzichtelijkheid.

- 1 *Heeft betrekking op alle in de literatuurlijst genoemde bestemmingsplannen*

2 Achtergronden en bestuurlijke context

2.1 Rijksbeleid

Vinex en vinex-convenant- In 1993 heeft de rijk overheid met het uitbrengen van de definitieve versie (deel 4) van de Vierde Nota Extra over de Ruimtelijke Ordening (de 'Vinex') haar plannen voor de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland vastgesteld. De Vinex schetst een toekomstbeeld voor de lange termijn, waarbij 2015 als plangrens geldt, maar geeft voor de periode tot 2005 ook een groot aantal concrete, projectmatige ingrepen aan. Zo voorziet de nota in de opgave om ruimte te vinden voor grote aantallen nieuwe woningen en bedrijfsterreinen. Voor de stadsregio Rotterdam kondigde de Vinex een opgave aan van circa 45.000 woningen tussen 1995 en 2005. In de laatste Actualisering van de Vinex uit 1998, die nog niet parlementair is vastgesteld, is dit aantal gehandhaafd.

In de Vinex spreekt het rijk een voorkeur uit voor nieuwe woningbouw in de stad of direct grenzend aan de stad. Het bouwen op afstand van de stad wijst het rijk af. Dit beleid staat bekend als het 'compacte stad'-beleid. Er zijn hier drie hoofdredenen voor aan te geven. Ten eerste geeft de compacte stad door de geringe afstanden de tussen nieuwbouw en het bestaande stadscentrum de beste mogelijkheden voor een ontsluiting per openbaar vervoer of langzaam verkeer. De groei van de automobilititeit kan zo teruggedrongen worden. Ten tweede ondersteunen de nieuwe wijken het sociaal-economisch draagvlak van de stad, waardoor de voorzieningen en de werkgelegenheid in de bestaande stad in stand zullen blijven of zich uit kunnen breiden. Tot slot blijft met het bouwen in of aan de stad de openheid van het buitengebied het beste gewaarborgd.

De locatie van de woningbouw en de nieuwe bedrijfsterreinen is een van de middelen die het rijk inzet om het internationale vestigingsklimaat van de Randstad te versterken. De Randstad

wordt gezien als de economische motor van het land, waarbij de 'mainport' rond de Rotterdamse haven van bijzonder belang wordt geacht. Een open, kwalitatief sterk Groene Hart moet het vestigingsklimaat en de leefbaarheid van de Randstad ondersteunen.

Verder worden er veel investeringen aangekondigd in de infrastructuur, teneinde de Randstad in het algemeen en de Mainport Rotterdam in het bijzonder ook in de toekomst goed bereikbaar te houden.

Voor het gebied rond Berkel en Rodenrijs is een aantal in de Vinex aangekondigde ingrepen van direct belang. Van de 45.000 nieuwe woningen voor het stadsgewest Rotterdam zullen er, volgens de Vinex, 10 tot 15.000 moeten komen in het gebied Noordrand II/III (Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek). Noordrand I (het gebied rond Zestienhoven) is goed voor zo'n 5000 woningen. Daarnaast zal het stadsregionale openbaar vervoer worden versterkt door aanleg van een lightrailnet en inpassing van een aantal bestaande NS- en metrolijnen in dit systeem. Onder meer de huidige Hofpleinlijn en een nieuw aan te leggen railverbinding tussen Zoetermeer en Rotterdam (de ZoRo-lijn) maken deel uit van deze 'RandstadRail'.

Voor de realisering van de uitbreidingen is in december 1995 een deelconvenant gesloten tussen Stadsregio Rotterdam en gemeente Berkel en Rodenrijs, waarin onder meer financiële, programmatische en procedurele afspraken zijn gemaakt. Dit deelconvenant is een uitvloeisel van het Vinex-uitvoeringsconvenant tussen rijk (VROM en V&W), provincie, stadsregio en bouwgemeenten.

Vanwege de complexiteit van de ruimtelijke vraagstukken voor zowel de middellange als de lange termijn wordt melding gemaakt van een op te stellen integrale gebiedsuitwerking voor onder andere het gebied tussen Den Haag en Rotterdam. In deze inmiddels uitgevoerde studie (de Hollandstudie) worden diverse scenario's geschetst voor het gebied rond Pijnacker. Naar verwachting zullen de resultaten van deze studie worden meegenomen in de in voorbereiding zijnde Vijfde Nota over de Ruimtelijke Ordening.

2.2 Provinciaal beleid

Streekplan Rijnmond- Het Streekplan Rijnmond (gewijzigd in juni 1996) legt de Vinex-locaties planologisch vast. De uitwerking van de locaties vindt plaats in het kader van het intergemeentelijke structuurplan (zie verderop).

De groene strook tussen de nieuwe locatie en Oude Leede is in het streekplan opgevoerd als natuurontwikkelingsgebied, dat ontwikkeld zal gaan worden als onderdeel van de Groenblauwe Slinger.

Randstadgroenstructuur- Onderdeel van de Vinex is de aanleg van een Randstadgroenstructuur, die een groene geleding aan het stedelijke gebied moet geven en hoofdzakelijk een recreatieve en ecologische invulling krijgt. De Randstadgroenstructuur is voor het tussengebied van Den Haag en Rotterdam uitgewerkt als de Groenblauwe Slinger, een groene en waterrijke zone die zich tussen de bestaande en toekomstige stedelijke gebieden door zal bewegen. Een onderdeel daarvan is de groenzone tussen Berkel en Rodenrijs en Oude Leede, grenzend aan de Westpolder. De Groenblauwe Slinger geeft het buitengebied een 'definitieve' groene inrichting, waardoor een betere tegendruk ontstaat tegen verdergaande verstedelijking. Het agrarische gebruik van het gebied kan alleen gehandhaafd blijven wanneer het binnen de randvoorwaarden van de Groenblauwe Slinger past.

Groenblauwe Slinger- De provincie Zuid-Holland heeft het voortouw bij de ontwikkeling van de Groenblauwe Slinger, die zich tussen Westpolder/Bolwerk en Pijnacker/Oude Leede door beweegt. Voor de realisatie is de Groenblauwe Slinger opgeknipt in een aantal deelgebieden, waarvoor verschillende doelstellingen en verschillende organisatiestructuren gelden. De Westpolder grenst aan twee van die deelgebieden. De Groenzone tussen Berkel en Rodenrijs en Pijnacker is het smalste deel. De Groenzone moet de verbinding leggen tussen de natuurgebieden in het westen en oosten van de Slinger en heeft een functie als uitloopgebied voor de omliggende woonwijken. Hiervoor is de Stuurgroep Groenzone in het leven geroepen, samengesteld uit de verschillende betrokken overheden. Westelijk hiervan ligt het gedeelte bij

Oude Leede; breder en moerassiger. Hiervoor is een Gebiedscommissie ingesteld met vertegenwoordigers vanuit het landelijke en het stedelijke gebied. De grens tussen beide delen ligt even westelijk van de Hofpleinlijn.

2.3 Regionaal beleid

Regionaal Structuurplan- De Vinex-opgave voor de Noordrand II en III is vertaald in het Regionaal Structuurplan, dat op 14 oktober 1998 is vastgesteld door de Regioraad van de Stadsregio Rotterdam. Het structuurplan betreft een deel van het gemeentelijk grondgebied van de gemeenten Bergschenhoek (Noordrand II) en Berkel en Rodenrijs (Noordrand III). Het geeft een verdere uitwerking van dit gebied, waarin een behoorlijk deel van de groei van de stadsregio Rotterdam zich concentreert.

Het plan geeft onder meer de locaties aan voor 13.600 'woningequivalenten', waarmee woningen bedoeld worden of met een woning gelijk te stellen eenheden gebouwde voorzieningen van 100 m². Het aantal woningen bedraagt 12.000. Daarnaast biedt het structuurplan ruimte voor 80 ha bruto bedrijfsterrein. In of nabij het plangebied is voorts veel infrastructuur in voorbereiding of ontwikkeling: de Hogesnelheidslijn die door het gebied heenloopt, de eventuele aanleg van de A16-A13 verbinding noordelijk van Rotterdam, de RandstadRail (een nieuw gebruik van de Hofpleinlijn en de aanleg van de ZoRo-lijn) en de N470-Zuid waarmee de groei van het regionale autoverkeer kan worden opgevangen. De laatste twee hebben de meest directe betekenis voor Westpolder/Bolwerk. De RandstadRail doorsnijdt de locatie en zal er een halte hebben. Het tracé van de N470-Zuid loopt direct ten westen van de locatie.

Onderdeel van de structuurplanprocedure was de opstelling van een MER, een Milieu Effect Rapport. In het MER zijn de milieu-effecten van de inrichting volgens het voorontwerp van het structuurplan vergeleken met die van een inrichting volgens een 'Voorlopig Meest Milieuvriendelijk Alternatief', waarna een 'Meest Milieuvriendelijk Alternatief' is samengesteld. Dit heeft een rol gespeeld bij de aanpassing van het voorontwerp-structuurplan tot

een ontwerp, en later tot een definitief structuurplan. De resultaten zijn terug te vinden in de 'Milieutoets' onderdeel van het vastgestelde structuurplan.

3 Noordpolder

3.1 Inleiding

In de Noordpolder wordt een uitgestrekt glastuingebied en enkele (bedrijfs)woningen gerealiseerd (GRONTMIJ, 2000; GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2003a).

3.2 Flora

Van de beschermde planten is in de Noordpolder alleen de Zwanenbloem aangetroffen. Deze groeit voornamelijk in het zuidoostelijke deel in de kleinere sloten.

Effecten

- ♣ Door natte infrastructurele werkzaamheden kunnen een aantal van de huidige standplaatsen van de Zwanenbloem verdwijnen.
- ♣ De aanleg van nieuwe waterpartijen zal de Zwanenbloem voldoende gelegenheid bieden om het gebied te herkoloniseren

Maatregelen

Gegeven het feit dat er voldoende nieuwe groeiplaatsen voor de Zwanenbloem worden gecreëerd zullen verder geen mitigerende maatregelen worden getroffen.

3.3 Vissen

Het gebied herbergt twee beschermde vissoorten: de Bittervoorn en de Kleine modderkruiper. Deze soorten zijn tevens vermeld op Bijlage II van de Habitatrictlijn. Ze zijn hoofdzakelijk in de Voorste tocht aangetroffen, maar enkele exemplaren bevonden zich ook daarbuiten.

Effecten

Er mag worden verwacht dat na realisatie van de planvorming de habitatdiversiteit voor een visgemeenschap en dus ook voor Bittervoorn en Kleine modderkruiper sterk zal verbeteren. Dit wordt ingegeven door een drietal ecologische factoren:

- ♣ Het areaal aan natte infrastructuur zal worden vergroot tot 8,5 ha;
- ♣ De habitatdiversiteit zal door de aanleg van plas/drass-zones, natuuroevers en een brede moerasstrook verbeteren. Hierdoor zullen paai-, foerageer-, overwinterings- en rustgebieden in voldoende mate aanwezig zijn voor Bittervoorn en Kleine modderkruiper, maar natuurlijk ook voor andere soorten uit die gemeenschap;
- ♣ Alle wateren zullen door middel van duikers met elkaar worden verbonden. Hierdoor kunnen de beide soorten (maar ook andere) tijdens hun levenscyclus de benodigde habitat bereiken en benutten. Bovendien geeft dit de mogelijkheid voor juveniele vis nieuwe nog onderbezette gebieden te koloniseren.

Maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen zullen worden getroffen teneinde de effecten van de werkzaamheden op aanwezige exemplaren en populaties van Bittervoorn en Kleine modderkruiper te beperken.

- ♣ Werkzaamheden als het (ver)graven en dempen van wateren zullen zoveel als mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Dit heeft als effect dat de onderhavige soorten de gelegenheid hebben zich (tijdelijk) te vestigen op andere plaatsen. Waar mogelijk worden de werkzaamheden buiten de overwinteringsperiode (november t/m februari) en de voortplantingsperiode van de Kleine modderkruiper en Bittervoorn (april t/m juni) uitgevoerd. Dit impliceert dat de periode zomer-najaar de meest gunstige periode is;
- ♣ Waar nodig zullen voorafgaand aan werkzaamheden de beide soorten zo veel als mogelijk door een deskundige worden met behulp van een (elektrisch) schepnet worden weggevangen.
- ♣ Voorafgaand aan de werkzaamheden worden een te dempen sloot eventueel geïsoleerd van de sloten waarmee deze in verbinding staat, waarna de waterstand wordt verlaagd tot een niveau van enkele centimeters, teneinde de aanwezige exemplaren weg te vangen en te verplaatsen. Tegelijkertijd kan ook een deel van de bentische schelpenfauna kan worden opgeraapt. Meer specifiek kan hierbij worden gedacht aan de Zwanenmossel (*Anodonta*

cygnea) en de Vijvermossel (*Unio pictorum*). Deze beide zoetwatermosselen zijn van levensbelang (broedzorg Bittervoorn eieren) voor de instandhouding van de Bittervoornpopulatie.

- ♣ Weggevangen exemplaren worden in gelijkwaardige wateren in (de omgeving van) het plangebied uitgezet.
- ♣ De keus en toepassing van de methoden zal afhangen van de dan zich voordoende situatie en zal op basis van een 'expert judgement' plaatsvinden.

3.4 Amfibieën

In de Noordpolder zijn vijf beschermde amfibieën aangetroffen. Gemiddeld genomen lagen de grootste dichtheden in en rond de sloten.

Effecten

Het effect van de planvorming op de amfibieënfauna is moeilijk te voorspellen. Dit komt met name door de verandering en vergroting van het waterareaal en tevens de bebouwing van de grond met hoofdzakelijk kassen. Relevante invloedsfactoren kunnen zijn:

- ♣ Vergroting van het waterareaal heeft invloed op de eisen die soorten stellen aan hun (voortplantings)habitat. Zo prefereert de Bruine kikker kleine geïsoleerde wateren, die goeddeels vrij van predatie door vissen zijn. Dit geldt in mindere mate ook voor de Kleine watersalamander. Soorten als Gewone pad, Meerkikker en Middelste groene kikker kunnen van de uitbreiding aan oppervlak op zich profiteren. In het plangebied is het oppervlak aan kleine geïsoleerde wateren nihil, terwijl het areaal aan grotere watergangen toeneemt;
- ♣ De aanleg van plas/dras-zones en een brede moerasstrook biedt gelegenheid tot eiafzet en schuilgebieden;
- ♣ De meeste grote wateren zijn noord-zuid georiënteerd. In combinatie met de kassen leidt dit tot de vraag of er voldoende direct invallend zonlicht in de vooral ondiepe wateren valt. Dit is relevant omdat de meeste amfibieën onbeschaduwde, ondiepe zuidelijk georiënteerde watertjes met rijke begroeiing prefereren (al dan niet geïsoleerd liggend).

Hier kunnen namelijk de eieren zich optimaal ontwikkelen.

- ♣ De bebouwing van de gronden met kassen en gebouwen vermindert het (half)natuurlijke areaal aan overwinteringshabitat dan wel leefbiotoop buiten de voortplantingsperiode sterk. Vooral de Gewone pad heeft hier behoefte aan. Het is echter bekend dat padden zich ook graag ophouden in kassen gedurende de winter, zodat dit mogelijk als vervangend winterverblijf kan dienen.

Maatregelen

De aangetroffen amfibieën in het plangebied zijn nationaal gezien algemeen. De aard van de werkzaamheden hebben een soortgelijke invloed op de amfibieënfauna dan op de al eerder genoemde visfauna. Van de mitigerende maatregelen die bij het hoofdstuk 3.3 'Vissen' worden voorgesteld, zullen de amfibieën meeliften. Ook hier zullen alvorens de werkzaamheden aan natte infrastructuur worden gestart, volwassen en juvenielen en eisnoeren en -klompen worden verplaatst naar geschikt en gelijkwaardig habitat in het plangebied. Als zodanig zal 'de gunstige staat van instandhouding van de soort' niet in het gedrang komen.

3.5 Broedvogels

De Noordpolder herbergt in totaal 25 beschermde vogelsoorten. Qua aantal getelde territoria wordt een belangrijk deel ingenomen door weidevogels zoals Grutto, Kievit en Scholekster (108 uit 252 territoria). Een aantal soorten staat vermeld op de Rode Lijst: Grutto, Tureluur en Patrijs. Verder is er aan de westzijde van het plangebied nog een paartje Steenuilen aanwezig. Alhoewel deze niet is waargenomen tijdens de inventarisatie is het zeer waarschijnlijk dat deze nog aanwezig is. De Steenuil staat eveneens vermeld op de Rode Lijst.

Effecten

- ♣ In het gehele plangebied zal het huidige areaal aan weidevogelgebied tot nul hectare worden gereduceerd. Dit zal tot gevolg hebben dat de typische weidevogels en begeleidende soorten zullen verdwijnen uit het plangebied. Verder zullen

akkergerelateerde vogels zoals Veldleeuwrik en Patrijs eveneens verdwijnen.

- ♣ De brede moerasstrook aan de oostkant en de diverse groenstroken (vooral aan de zuidzijde) zullen een positieve uitwerking op de avifauna hebben. Hiervan zullen vooral de wat algemenere soorten profiteren omdat de schaal en ligging van de groenstroken niet geschikt zijn voor kritische soorten.

Maatregelen

De Flora en Faunawet biedt geen ontheffingsmogelijkheid voor vogelsoorten en derhalve zullen de volgende maatregelen worden getroffen:

- ♣ Werkzaamheden die kunnen leiden tot verstoring van broedvogels, zoals het verwijderen van bomen en struiken, worden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) uitgevoerd;
- ♣ Waar nodig worden grazige vegetaties, geschikt voor grondbroedende vogels, ruim voor het broedseizoen verwijderd door de top laag herhaaldelijk te frezen. Hiermee wordt getracht te voorkomen dat alsnog broedvogels ter plaatse tot broeden komen en naar elders zullen uitwijken;
- ♣ Voor het territoria van de Steenuil is aan de westzijde een groenzone, bestaand uit grasland, van 4 ha gereserveerd. De aanwezige knobomen waarin de soort broedt, zullen gehandhaafd blijven. Het is echter waarschijnlijker dat hij op korte termijn verdwijnt door gebrek aan voldoende goed habitat. In de nabijheid van het paartje Steenuil geldt dat vanaf 1 februari t/m 1 juli geen versturende activiteiten mogen plaatsvinden in verband met het vroege broeden van de soort.

3.6 Zoogdieren

In het plangebied zijn diverse malen foeragerende Vleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn waarschijnlijk niet aanwezig gezien de aard van de aanwezige bebouwing (kassen). De verblijfplaatsen zullen zich in de lintbebouwing bevinden. Verder zijn er Hazen en Mollen waargenomen.

Effecten

Het is te verwachten dat de Hazen en Mollen grotendeels zullen verdwijnen uit het plangebied. Aan de randen van het plangebied ontstaan voor diverse soorten vleermuizen nieuwe foerageerbiotoop.

Maatregelen

Hazen en Mollen zijn algemene diersoorten in Nederland en zullen door de geplande werkzaamheden nationaal gezien niet bedreigd worden. Er zijn derhalve geen maatregelen noodzakelijk.

3.7 Ontheffing

In Tabel 1 staan de planten- en diersoorten waarvoor ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en Faunawet ontheffing dient te worden aangevraagd. Zoals eerder is beschreven zullen de werkzaamheden t.a.v. van broedvogels buiten het broedseizoen plaatsvinden, omdat de Flora- en Faunawet daarin niet voorziet. Deze zijn derhalve niet omgenomen in Tabel 1.

Tabel 1.

Beschermde soorten in de Noordpolder.

Soort
Zwanenbloem
Bittervoorn
Kleine modderkruiper
Kleine watersalamander
Gewone pad
Bruine kikker
Meerkikker
Middelste groene kikker
Haas
Mol

4 Meerpolder

4.1 Inleiding

De Meerpolder is een VINEX-locatie waar woningen en een sportcomplex worden gebouwd ATELIER QUADRAT, 2000a; ATELIER QUADRAT, 2000b, HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND, 2002b). Het open landschap met een agrarisch gebruik zal hierdoor geheel verdwijnen.

Aangezien er in de Meerpolder in het kader van de Flora- en Faunawet beschermde soorten zijn aangetroffen dient een ontheffing te worden aangevraagd.

4.2 Flora

In het plangebied zijn geen, krachtens de Flora en Faunawet, beschermde planten aangetroffen en derhalve zijn maatregelen niet nodig.

4.3 Vissen

Bittervoorn en Kleine modderkruiper zijn in het gebied vastgesteld. Ze zijn in de brede wetring langs de Meerweg en de zijsloten die hiermee in verbinding staan gevangen, waarbij de Kleine modderkruiper duidelijk algemener voorkomt. Beide soorten staan op Bijlage II van de Habitatrichtlijn.

Effecten

- ♣ Het belangrijkste effect op vissen is het dempen van bestaande sloten. Alhoewel na uitvoering van het bestemmingsplan de totale hoeveelheid water toeneemt, zal de kwaliteit ervan als leefgebied voor vissoorten in zijn algemeenheid afnemen. Dit geldt voor kritische soorten als Bittervoorn en Kleine modderkruiper nog in sterkere mate. Dit komt vooral door de veelal harde beschoeide overgangen van vooral tuinpercelen naar de waterloop. Er komen daardoor over het algemeen zeer weinig waterplanten voor. Deze zijn voor diverse vissoorten van levensbelang en het aantal soorten vissen en andere organismen zal hierdoor laag blijven.

Voorafgaand aan de werkzaamheden zal het oostelijk gedeelte van het plangebied zal dit plaatsvinden.

In het westelijk gedeelte van het plangebied, rondom de centrale plas zal het accent meer (half) natuurlijk zijn.

- ♣ Er zullen op diverse plaatsen, vooral langs de centrale plas(sen) en het water welke gelegen langs de Klapwijkse weg natuurvriendelijke oevers worden aangelegd met een graderend talud en waar nodig een vooroever. De vooroever zorgt voor golfslagdemping zodat de oevervegetatie, met bijbehorende fauna, intact blijft. Bij voorkeur wordt dit gedaan bij zuidelijk geëxponeerde oevers omdat deze de meeste zoninstraling hebben. De manier van inrichten is gunstig voor vis in het algemeen.

Maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen zullen worden getroffen teneinde de effecten van de werkzaamheden op aanwezige exemplaren en populaties van Bittervoorn en Kleine modderkruiper te beperken.

- ♣ Werkzaamheden als het (ver)graven en dempen van wateren zullen zoveel als mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Dit heeft als effect dat de onderhavige soorten de gelegenheid hebben zich (tijdelijk) te vestigen op andere plaatsen. Waar mogelijk worden de werkzaamheden buiten de overwinteringsperiode (november t/m februari) en de voortplantingsperiode van de Kleine modderkruiper en Bittervoorn (april t/m juni) uitgevoerd. Dit impliceert dat de periode zomer-najaar de meest gunstige periode is;
- ♣ Waar nodig zullen voorafgaand aan werkzaamheden de beide soorten zo veel als mogelijk door een deskundige worden met behulp van een (elektrisch) schepnet worden weggevangen.
- ♣ Voorafgaand aan de werkzaamheden worden een te dempen sloot eventueel geïsoleerd van de sloten waarmee deze in verbinding staat, waarna de waterstand wordt verlaagd tot een niveau van enkele centimeters, teneinde de aanwezige exemplaren weg te vangen en te verplaatsen. Tegelijkertijd kan ook een deel van de bentische schelpenfauna kan worden opgeraapt. Meer specifiek kan hierbij worden gedacht aan de Zwanenmossel (Anodonta

cygnea) en de Vijvermossel (*Unio pictorum*). Deze beide zoetwatermosselen zijn van levensbelang (broedzorg Bittervoorn eieren) voor de instandhouding van de Bittervoornpopulatie.

- ♣ Weggevangen exemplaren worden in gelijkwaardige wateren in (de omgeving van) het plangebied uitgezet.
- ♣ De keus en toepassing van de methoden zal afhangen van de dan zich voordoende situatie en zal op basis van een 'expert judgement' plaatsvinden.

4.4 Amfibieën

Kleine watersalamander, Bruine kikker, Middelste groene kikker en Meerkikker zijn in de Meerpolder vastgesteld. Het zijn alle vier algemene soorten in Nederland.

Effecten

Het belangrijkste effect op de leefmogelijkheden voor amfibieën is het dempen van bestaande sloten en het verlies van overwinteringplekken. Daartegenover staat dat vooral rond de centrale plas nieuwe bestaansmogelijk zullen worden gecreëerd.

Verder hebben de effecten die onder het hoofdstuk

4.3 'Vissen' zijn genoemd ook relevantie voor de onderhavige amfibieënsoorten.

Maatregelen

De aard van de werkzaamheden hebben een soortgelijke invloed op de amfibieënfauna dan op de al eerder genoemde visfauna. Ook hier zullen alvorens de werkzaamheden aan natte infrastructuur worden gestart, volwassen-en/of juveniele, eiklonen worden verplaatst naar geschikt en gelijkwaardig habitat in/buiten het plangebied. Van de mitigerende en compenserende maatregelen die bij het 4.3 'Vissen' worden voorgesteld, zullen de amfibieën meeprofiten.

4.5 Broedvogels

Er zijn in 2003 in de Meerpolder 30 broedvogels vastgesteld, die vrijwel allemaal algemeen voor-

komen in Nederland. Hieronder bevinden zich ook twee Rode Lijstsoorten: Grutto en Tureluur.

Effecten

Het aantal soorten vogels zal in het gebied achteruitgaan. Dit komt door:

- ♣ Verdwijnen van een diversiteit aan leefgebied;
- ♣ Verkleining van leefgebieden;
- ♣ Versnippering van leefgebieden.

Omdat het hele gebied wordt bebouwd, zullen vooral vogels van het open terrein verdwijnen. Hieronder bevinden zich ook belangrijke soorten als Grutto en Tureluur. Ook zal het gebied voor foeragerende, doortrekkende en overwinterende vogels veelal ongeschikt worden. Algemene tuin en struweel soorten vinden waarschijnlijk wel wat leefmogelijkheden evenals wat watervogels als eend- achtigen.

Maatregelen

De Flora- en Faunawet biedt geen ontheffingsmogelijkheid voor vogelsoorten. Voor het verdwijnen van Grutto en Tureluur valt binnen de Meerpolder niet te compenseren. Dit zal buiten de gemeente Berkel en Rodenrijs moeten plaatsvinden.

Voor de overige vogels geldt als belangrijkste mitigerende maatregel om de werkzaamheden buiten de broedtijd (15 maart tot 15 juli) uit te voeren.

4.6 Zoogdieren

Er zijn foeragerende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger), Haas en Mol waargenomen. Vleermuizen staan Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Er zijn echter geen verblijfplaatsen van vleermuizen gevonden.

Effecten

Met het verdwijnen van het open grasland, zal de Haas verdwijnen. Ook de Mol ziet zijn leefgebied inkrimpen.

Maatregelen

Dit zijn echter algemene soorten in Nederland. Ook de vleermuizen komen algemeen voor en worden niet in hun voortbestaan bedreigd. Omdat er geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen

bestaat er geen wettelijke noodzaak om te compenseren.

Veel kleine zoogdieren zijn gebaat bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers en ruige zones met struweel. Zoals beschreven bij het hoofdstuk 4.3 'Vissen' kunnen de zoogdiersoorten profiteren van de aangelegde natuurvriendelijke oevers.

4.7 Ontheffing

In Tabel 2 staan de planten- en diersoorten waarvoor ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en Faunawet ontheffing dient te worden aangevraagd. Zoals hierboven beschreven zullen de werkzaamheden t.a.v. van broedvogels buiten het broedseizoen plaatsvinden omdat de Flora- en Faunawet daarin niet voorziet. Vogels zijn derhalve niet omgenomen in Tabel 2

Tabel 2.

Beschermde soorten in de Meerpolder

Soort
Bittervoorn
Kleine modderkruiper
Kleine watersalamander
Bruine kikker
Meerkikker
Middelste groene kikker
Mol
Haas

5 Plaszoom/Berkelse Poort

5.1 Inleiding

In de Plaszoom zullen woningen worden gebouwd en in de Berkelse Poort zullen bedrijven worden gerealiseerd (BRO, z.j.; BRO, 2002).

5.2 Flora

In het plangebied zijn geen, krachtens de Flora en Faunawet, beschermde planten aangetroffen en derhalve zijn maatregelen niet nodig.

5.3 Vissen

Het gebied herbergt ondanks de matige waterkwaliteit twee beschermde vissoorten: Bittervoorn en Kleine modderkruiper. Deze soorten zijn tevens vermeld op de Bijlage II van de Habitatrichtlijn. Ze zijn uitsluitend in de brede sloot aan de oostzijde van het plangebied aangetroffen.

Effecten

Verwacht mag worden dat na realisatie van de planvorming de waterkwaliteit en waterkwantiteit en daarmee verwachte condities voor een redelijke kwalitatieve visfauna op termijn licht zullen verbeteren. Factoren die hierbij een rol spelen zijn:

- ♣ Omleggen van hoofdwatgang teneinde invloeden van riooloverstorten te voorkomen en tevens het creëren van een waterbuffer met daarin een helofytenfilter. De waterhelderheid zou hierdoor kunnen verbeteren. Hierdoor mag verwacht worden dat submerse waterplantenvegetatie meer mogelijkheden zal krijgen om zich te ontwikkelen en te verspreiden. De visfauna kan hier van profiteren omdat dit kan fungeren als voedselbron, schuilplaats of paaisubstraat.
- ♣ Aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs de al bestaande sloten. Hierdoor

worden paaimogelijkheden gecreëerd in de ondiepe gedeelten.

Maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen zullen worden getroffen teneinde de verstoring van de aanwezige exemplaren en populaties van Bittervoorn en Kleine modderkruiper te minimaliseren:

- ♣ Werkzaamheden als het (ver)graven en dempen van wateren zullen zoveel als mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Dit heeft als effect dat de onderhavige soorten de gelegenheid hebben zich (tijdelijk) te vestigen op andere plaatsen. Waar mogelijk worden de werkzaamheden buiten de overwinteringsperiode (november t/m februari) en de voortplantingsperiode van de Kleine modderkruiper en Bittervoorn (april t/m juni) uitgevoerd. Dit impliceert dat de periode zomer-najaar de meest gunstige periode is;
- ♣ Waar nodig zullen voorafgaand aan werkzaamheden de beide soorten zo veel als mogelijk door een deskundige worden met behulp van een (elektrisch) schepnet worden weggevangen.
- ♣ Voorafgaand aan de werkzaamheden worden een te dempen sloot eventueel geïsoleerd van de sloten waarmee deze in verbinding staat, waarna de waterstand wordt verlaagd tot een niveau van enkele centimeters, teneinde de aanwezige exemplaren weg te vangen en te verplaatsen. Tegelijkertijd kan ook een deel van de bentische schelpenfauna kan worden opgeraapt. Meer specifiek kan hierbij worden gedacht aan de Zwanenmossel (*Anodonta cygnea*) en de Vijvermossel (*Unio pictorum*). Deze beide zoetwatermosselen zijn van levensbelang (broedzorg Bittervoorn eieren) voor de instandhouding van de Bittervoornpopulatie.
- ♣ Weggevangen exemplaren worden in gelijkwaardige wateren in (de omgeving van) het plangebied uitgezet.
- ♣ De keus en toepassing van de methoden zal afhangen van de dan zich voordoende situatie en zal op basis van een 'expert judgement' plaatsvinden.

5.4 Amfibieën

In Plaszoom/Berkelse Poort zijn vier beschermde amfibieën aangetroffen. Gemiddeld genomen lagen de grootste dichtheden in en rond de kleinere sloten.

Effecten

Het effect van de planvorming op de amfibieënfauna is waarschijnlijk licht gunstig. Relevante invloedsfactoren kunnen zijn:

- ♣ Vergroting van het waterareaal heeft invloed op de eisen die soorten stellen aan hun (voortplantings)habitat. Zo prefereert de Bruine kikker kleine geïsoleerde wateren, die goeddeels vrij van predatie door vissen zijn. Dit geldt in mindere mate ook voor de Kleine watersalamander. Soorten als Gewone pad en Groene kikkers kunnen van de uitbreiding aan oppervlak op zich profiteren. In het plangebied is het oppervlak aan kleine geïsoleerde wateren nihil, terwijl het areaal aan grotere watergangen toeneemt;
- ♣ De aanleg van natuurvriendelijke oevers die kunnen worden benut als voortplantingsbiotoop;
- ♣ De meeste kleine slootjes zijn oost-west georiënteerd en liggen ingeklemd tussen woonblokken of bedrijfspanden. De bebouwing zal een flink deel van het invallende zonlicht onderscheppen. Dit zal van invloed zijn op het benutten van de sloten als habitat voor de afzet van eieren.
- ♣ De nieuw te creëren tuinen kunnen met name voor de Bruine kikker en Gewone pad als foerageerhabitat en overwinteringsgebied dienen.
- ♣ De verbeterde waterkwaliteit is gunstig voor amfibieën.

Maatregelen

De aangetroffen amfibieën in het plangebied zijn nationaal gezien algemeen. De aard van de werkzaamheden hebben een soortgelijke invloed op de amfibieënfauna als op de al eerder genoemde visfauna. Van de mitigerende maatregelen die bij het hoofdstuk 5.3 'Vissen' worden voorgesteld zullen de amfibieën meeliften. Ook hier zullen alvorens de werkzaamheden aan natte infrastructuur worden gestart, eiklonpen juveniele en volwassen dieren naar geschikt en gelijkwaardig habitat in het

plangebied worden verplaatst. Als zodanig zal 'de gunstige staat van instandhouding van de soort' niet in het gedrang komen.

5.5 Broedvogels

Plaszoom/Berkelse poort herbergt in totaal 26 beschermde vogelsoorten. Qua aantal getelde territoria wordt een kwart ingenomen door de Wilde eend die vooral rond de AWZI voorkomt. Er zijn geen Rode Lijstsoorten aangetroffen.

Effecten

Tijdens de inventarisatie werd het gebied Berkelse Poort al bouwrijp gemaakt. Dit had invloed op de inventarisatie. Het is te verwachten dat het grootste deel van de vogelfauna zal verdwijnen of reeds is verdwenen.

Na realisatie zullen alleen algemene stads- en parkvogels te verwachten zijn rond de woningen en wat watervogels in en langs de watertjes.

Maatregelen

De Flora- en Faunawet biedt geen ontheffingsmogelijkheid voor vogelsoorten.

Werkzaamheden die kunnen leiden tot verstoring van broedvogels, b.v. verwijdering van bomen en struiken worden buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) uitgevoerd.

5.6 Zoogdieren

In het plangebied zijn diverse malen foeragerende vleermuizen waargenomen, verblijfplaatsen zijn niet vastgesteld. Vleermuizen staan vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Er zijn geen verblijfplaatsen gevonden. Verder zijn er diverse molshopen gezien.

Effecten

- ♣ Het is te verwachten dat de Mol zich in de voornamelijk in grasstroken en bermen kan handhaven.
- ♣ De algemene vleermuizensoorten als Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger vinden foerageergebied rond de huizen en de beplanting.

Maatregelen

Mollen zijn algemene diersoorten in Nederland en zullen door de geplande werkzaamheden nationaal niet bedreigd worden. Ook de vleermuizen komen algemeen voor en worden niet in hun voortbestaan bedreigd. Omdat er geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen bestaat er geen wettelijke noodzaak om te compenseren.

5.7 Ontheffing

In Tabel 3 staan de plant- en diersoorten waarvoor ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en Faunawet ontheffing dient te worden aangevraagd. Zoals hierboven beschreven zullen de werkzaamheden t.a.v. van broedvogels buiten het broedseizoen plaatsvinden omdat de Flora- en Faunawet daarin niet voorziet. Vogels zijn derhalve niet omgenomen in Tabel 3.

Tabel 3.

Beschermde soorten in de Plaszoom/Berkelse poort

Soort
Bittervoorn
Kleine modderkruiper
Kleine watersalamander
Gewone pad
Meerkikker
Middelste groene kikker
Mol

6 Westpolder/Bolwerk

6.1 Inleiding

Het gebied Westpolder/Bolwerk is een VINEX-locatie waar woningen worden gerealiseerd (GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2001 b; GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2001c ; TAUW, 2003).

Het open landschap met een agrarisch gebruik zal hierdoor geheel verdwijnen. Omdat er in de Westpolder-Bolwerk beschermde soorten zijn aangetroffen, dient een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd.

Langs de Westpolder/Bolwerk ligt de Groen-Blauwe Slinger, een waterrijke groenstructuur dwars door de Randstad. In het bestemmingsplan is voorzien in een rietzone langs de westgrens van het plangebied, die op de Groenblauwe Slinger aansluit. Deze zone kan gunstig zijn voor veel soorten.

6.2 Flora

In de Westpolder/Bolwerk is de Zwanenbloem aangetroffen. Deze groeit voornamelijk in het zuidwestelijk deel van het gebied.

Effecten

- ♣ Door natte infrastructurele werkzaamheden kunnen een aantal van de huidige standplaatsen van de Zwanenbloem verdwijnen.
- ♣ De aanleg van nieuwe waterpartijen met deels natuurvriendelijke oevers en rietzones zal de Zwanenbloem voldoende gelegenheid bieden om het gebied te herkoloniseren

Maatregelen

Gegeven het feit dat er voldoende nieuwe groeiplaatsen voor de Zwanenbloem worden gecreëerd zullen verder geen mitigerende maatregelen worden getroffen.

6.3 Vissen

Bittervoorn en Kleine modderkruiper zijn in het gebied vastgesteld. Ze zijn met tientallen exemplaren verspreid over het plangebied gevangen. Beide soorten staan op Bijlage II van de Habitatrichtlijn.

Effecten

Er mag worden verwacht dat na realisatie van de planvorming de habitatdiversiteit voor een visgemeenschap en dus ook voor Bittervoorn en Kleine modderkruiper sterk zal verbeteren. Dit wordt ingegeven door een viertal ecologische factoren:

- ♣ Het areaal aan natte infrastructuur zal worden vergroot;
- ♣ De waterkwaliteit zal door het aanleggen van een circulatiesysteem met scheiding van waterkwaliteiten en een aansluiting op een grootschalig helofytenfilter sterk verbeteren;
- ♣ De habitatdiversiteit zal door de aanleg van een brede rietzone, natuurvriendelijke oevers verbeteren. Hierdoor zullen paai-, foerageer-, overwinterings- en rustgebieden in voldoende mate aanwezig zijn voor Bittervoorn en Kleine modderkruiper, maar natuurlijk ook voor andere soorten uit die gemeenschap;
- ♣ Het grootste deel van de wateren zullen door middel van duikers met elkaar worden verbonden. Hierdoor kunnen de beide soorten (maar ook andere) tijdens hun levenscyclus de benodigde habitat bereiken en benutten. Bovendien geeft dit de mogelijkheid voor juveniele vis nieuwe nog onderbezette gebieden te koloniseren.

Maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen zullen worden getroffen teneinde de effecten van de werkzaamheden op aanwezige exemplaren en populaties van Bittervoorn en Kleine modderkruiper te beperken.

- ♣ Werkzaamheden als het (ver)graven en dempen van wateren zullen zoveel als mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Dit heeft als effect dat de onderhavige soorten de gelegenheid hebben zich (tijdelijk) te vestigen op andere plaatsen. Waar mogelijk worden de werkzaamheden buiten de

overwinteringsperiode (november t/m februari) en de voortplantingsperiode van de Kleine modderkruiper en Bittervoorn (april t/m juni) uitgevoerd. Dit impliceert dat de periode zomer-najaar de meest gunstige periode is;

- ♣ Waar nodig zullen voorafgaand aan werkzaamheden de beide soorten zo veel als mogelijk door een deskundige worden met behulp van een (elektrisch) schepnet worden weggevangen.
- ♣ Voorafgaand aan de werkzaamheden worden een te dempen sloot eventueel geïsoleerd van de sloten waarmee deze in verbinding staat, waarna de waterstand wordt verlaagd tot een niveau van enkele centimeters, teneinde de aanwezige exemplaren weg te vangen en te verplaatsen. Tegelijkertijd kan ook een deel van de benthische schelpenfauna kan worden opgeraapt. Meer specifiek kan hierbij worden gedacht aan de Zwanenmossel (*Anodonta cygnea*) en de Vijvermossel (*Unio pictorum*). Deze beide zoetwatermosselen zijn van levensbelang (broedzorg Bittervoorn eieren) voor de instandhouding van de Bittervoornpopulatie.
- ♣ Weggevangen exemplaren worden in gelijkwaardige wateren in (de omgeving van) het plangebied uitgezet.
- ♣ De keus en toepassing van de methoden zal afhangen van de dan zich voordoende situatie en zal op basis van een 'expert judgement' plaatsvinden.

6.4 Amfibieën

Kleine watersalamander, Gewone pad, Bruine kikker, Middelste groene kikker en Meerkikker zijn in de Westpolder/Bolwerk in behoorlijke aantallen vastgesteld.

Effecten

Het effect van de planvorming op de amfibieënfauna is waarschijnlijk neutraal tot licht positief. Relevante invloedsfactoren zijn:

- ♣ Het grootste deel van de bestaande natte infrastructuur blijft behouden;
- ♣ Er worden nieuwe waterpartijen gecreëerd;
- ♣ De aanleg van een brede rietzone en natuurvriendelijke oevers (zuidelijk

plangebied) biedt gelegenheid tot eiafzet en schuilgebied;

- ♣ De waterkwaliteit zal door het aanleggen van een circulatiesysteem met scheiding van waterkwaliteiten en een aansluiting op een grootschalig helofytenfilter sterk verbeteren;
- ♣ Bebouwde gedeelten bieden minder overwinteringsmogelijkheden voor een aantal soorten; tevens vindt men hier vaak harde oeverstructuren die ongeschikt zijn voor amfibieën (noordelijk deel plangebied);

Maatregelen

De aangetroffen amfibieën in het plangebied zijn nationaal gezien algemeen. De aard van de werkzaamheden hebben een soortgelijke invloed op de amfibieënfauna dan op de al eerder genoemde visfauna. Van de mitigerende maatregelen die bij het hoofdstuk 6.3 'Vissen' worden voorgesteld, zullen de amfibieën meeliften. Ook hier zullen alvorens de werkzaamheden aan natte infrastructuur worden gestart, volwassen-en/of juveniele, eiklommen worden verplaatst naar geschikt en gelijkwaardig habitat in het plangebied. Als zodanig zal 'de gunstige staat van instandhouding van de soort' niet in het gedrang komen.

6.5 Broedvogels

Er zijn in 2003 in de Westpolder/Bolwerk 42 soorten broedvogels vastgesteld, waarvan de meeste tot de weidevogels behoren. Hieronder bevinden zich drie Rode Lijstsoorten: Visdief, Grutto en Tureluur.

Effecten

Omdat het hele gebied wordt bebouwd, zullen alle weidevogels verdwijnen. Er blijft voor deze soorten onvoldoende open ruimte aanwezig.

Maatregelen

De Flora- en Faunawet biedt geen ontheffingsmogelijkheid voor vogelsoorten. Voor het verdwijnen van Visdief, Grutto en Tureluur valt binnen de Westpolder/Bolwerk niet te compenseren. Dit zal buiten de gemeente Berkel en Rodenrijs moeten plaatsvinden.

Voor de overige vogels geldt als belangrijkste mitigerende maatregel om de werkzaamheden

buiten de broedtijd (15 maart tot 15 juli) uit te voeren. In de geplande rietzone zullen zich voornamelijk algemene soorten vestigen.

6.6 Zoogdieren

Naast de Haas en Mol zij in Westpolder/Bolwerk foeragerende exemplaren van Gewone Dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis waargenomen. De vleermuizen staan op de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet gevonden.

Effecten

- ♣ De Haas zal uit het gebied verdwijnen door verlies aan leefgebied;
- ♣ De Mol ziet zijn leefgebied inkrimpen, maar vindt waarschijnlijk nog wel mogelijkheden om te overleven in grasstroken, bermen en plantsoenen;
- ♣ De vleermuizen vinden nieuw foerageergebied boven de waterpartijen en rondt de huizen.

Maatregelen

Mollen en Hazen zijn algemene diersoorten in Nederland en zullen door de geplande werkzaamheden niet bedreigd worden. Ook de vleermuizen komen algemeen voor en worden niet in hun voortbestaan bedreigd. Omdat er geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen bestaat er geen wettelijke noodzaak om te compenseren.

6.7 Ontheffing

In Tabel 4 staan de plant- en diersoorten waarvoor ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en Faunawet ontheffing dient te worden aangevraagd. Zoals hierboven beschreven zullen de werkzaamheden t.a.v. van broedvogels buiten het broedseizoen plaatsvinden omdat de Flora- en Faunawet daarin niet voorziet. Vogels zijn derhalve niet omgenomen in Tabel 4.

Tabel 4.

Beschermde soorten in de Westpolder/Bolwerk

Soort

Zwanenbloem
Bittervoorn
Kleine modderkruiper
Kleine watersalamander
Bruine kikker
Gewone pad
Meerkikker
Middelste groene kikker
Mol
Haas

7 Oudeland

7.1 Inleiding

In het gebied Oudeland zal een bedrijventerrein worden gerealiseerd (GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2000; GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2001a).

7.2 Flora

In het plangebied Oudeland is alleen de beschermde Zwanenbloem aangetroffen. Hij staat vooral in de kleinere sloten.

Effecten

Door de geplande werkzaamheden zullen de huidige planten van de Zwanenbloem in het plangebied waarschijnlijk verdwijnen.

Maatregelen

De Zwanenbloem is in de directe omgeving een algemene verschijning. De aanleg van nieuwe waterpartijen en waterlopen zal de Zwanenbloem als soort voldoende gelegenheid bieden het gebied te herkoloniseren. Hierdoor zal de 'gunstige staat van instandhouding van de soort' niet in het gedrang komen. Er worden derhalve geen mitigerende maatregelen getroffen.

7.3 Vissen

In Oudeland is alleen de Kleine modderkruiper als beschermde soort aangetroffen, soms in redelijke aantallen. Deze soort is aangemerkt op de Bijlage II van de Habitatrichtlijn.

Effecten

De bestaande natte infrastructuur gaat nagenoeg geheel verloren en daarmee de visfauna. Vooral de vele kleine sloten die een belangrijke functie innemen als leefgebied voor de Kleine modderkruiper als ook voor andere vissoorten en amfibieën, zullen verdwijnen. Het is moeilijk in te schatten of de nieuw te graven buffer en waterbergingsvijver mogelijkheden bieden aan een soort als de Kleine modderkruiper. Door het ruimtelijk geïsoleerde karakter ervan is het

waarschijnlijk uitgesloten dat het dier zich hier spontaan zal vestigen. Verder zal ook de kwaliteit van de habitat minder tot niet geschikt zijn voor deze soort.

Maatregelen

De volgende mitigerende maatregelen zullen worden getroffen teneinde de verstoring van de aanwezige exemplaren Kleine modderkruiper te minimaliseren:

- ♣ Werkzaamheden als het (ver)graven en dempen van wateren zullen zoveel als mogelijk gefaseerd worden uitgevoerd. Dit heeft als effect dat de onderhavige soorten de gelegenheid hebben zich (tijdelijk) te vestigen op andere plaatsen. Waar mogelijk worden de werkzaamheden buiten de overwinteringsperiode (november t/m februari) en de voortplantingsperiode van de Kleine modderkruiper (april t/m juni) uitgevoerd. Dit impliceert dat de periode zomer-najaar de meest gunstige periode is;
- ♣ Waar nodig zullen voorafgaand aan werkzaamheden de beide soorten zo veel als mogelijk door een deskundige worden met behulp van een (elektrisch) schepnet worden weggevangen.
- ♣ Voorafgaand aan de werkzaamheden worden een te dempen sloot eventueel geïsoleerd van de sloten waarmee deze in verbinding staat, waarna de waterstand wordt verlaagd tot een niveau van enkele centimeters, teneinde de aanwezige exemplaren weg te vangen en te verplaatsen.
- ♣ Weggevangen exemplaren worden in gelijkwaardige wateren in (de omgeving van) het plangebied uitgezet.
- ♣ De keus en toepassing van de methoden zal afhangen van de dan zich voordoende situatie en zal op basis van een 'expert judgement' plaatsvinden.

7.4 Amfibieën

Er zijn in totaal vijf beschermde amfibieën aangetroffen in Oudeland. Ze zijn goed verspreid door het gebied waargenomen.

Effecten

Het effect van de planvorming op de amfibieën-fauna is ongunstig. Relevante invloedsfactoren zijn:

- ♣ Verdwijning van de huidige leefgebieden en overwinteringgebieden;
- ♣ Ongeschiktheid van de nieuwe waterpartijen doordat gebruiksfunctie en morfologie niet optimaal zijn voor de voortplanting en eiafzet van de dieren.

Maatregelen

De aangetroffen amfibieën in het plangebied zijn nationaal gezien algemeen. De aard van de werkzaamheden hebben een soortgelijke invloed op de amfibieënfauna dan op de al eerder genoemde visfauna. Van de mitigerende maatregelen die bij het hoofdstuk 6.3 'Vissen' worden voorgesteld, zullen de amfibieën meeliften. Ook hier zullen alvorens de werkzaamheden aan natte infrastructuur worden gestart, volwassen-en/of juveniele, eiklommen worden verplaatst naar geschikt en gelijkwaardig habitat buiten het plangebied. Als zodanig zal 'de gunstige staat van instandhouding van de soort' niet in het gedrang komen.

7.5 Broedvogels

In het Oudeland leven in totaal 25 beschermde broedvogels. De Grutto, Tureluur en Steenuil staan vermeld op de Rode lijst.

Effecten

In het gehele plangebied zal het huidige areaal aan weidevogelgebied tot nul hectare gereduceerd worden. Dit zal tot gevolg hebben dat de typische weidevogels en de begeleidende soorten zullen verdwijnen uit het plangebied. Verder zullen akkergerelateerde vogels zoals Veldleeuwerik en Gele kwikstaart eveneens verdwijnen. Voor struweel en rietvogels blijft er eveneens geen leefbiotoop over, behalve dan rond de hoeve. Algemene soorten kunnen zich in de tuinen vestigen. Het broedpaar Steenuil zal zich waarschijnlijk niet kunnen handhaven i.v.m. verlies aan foeragergebied.

Maatregelen

De Flora- en Faunawet biedt geen ontheffingsmogelijkheid voor vogelsoorten, derhalve worden de volgende maatregelen getroffen:

- ♣ Werkzaamheden die kunnen leiden tot verstoring van broedvogels zoals het verwijderen van bomen en struiken zoveel als mogelijk buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) worden uitgevoerd.

7.6 Zoogdieren

In het plangebied zijn diverse malen foeragerende vleermuizen waargenomen. Bovendien bevond zich een verblijfplaats van tenminste twee Gewone dwergvleermuizen en zes Meervleermuizen in de oostelijk gelegen boerderij. Beide vleermuissoorten staan vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Verder zijn er diverse Mollen, Egels, Vossen en Hazen in het gebied vastgesteld.

Effecten

- ♣ De Hazen zullen verdwijnen uit het plangebied, terwijl de Mollen en Egels slechts een beperkte leefomgeving zullen overhouden.
- ♣ De Vos was waarschijnlijk alleen foeragerend in het gebied en zal uitwijken naar elders.
- ♣ Door de verdwijning van de boerderij zal de huidige vleermuisverblijfplaats verloren gaan.

Maatregelen

Gezien het feit dat de Gewone Dwergvleermuis en Meervleermuis staan vermeld op de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn betekent dit dat mitigerende en compenserende maatregelen moeten worden getroffen. Het protocol luidt als volgt:

- ♣ Kort vooraf de daadwerkelijke werkzaamheden zullen starten, worden de gebouwen gecontroleerd op eventuele aanwezige (tijdelijke) vleermuisverblijfplaatsen. Dit dient door een expert te gebeuren;
- ♣ Indien er zich vleermuizen in het gebouw bevinden wordt in overleg met LNV vastgesteld welke maatregelen moeten worden getroffen;

- ♣ Mollen, Hazen, Egels en Vossen zijn algemene diersoorten in Nederland en zullen door de geplande werkzaamheden niet bedreigd worden. Ook de overige vleermuizen komen algemeen voor en worden niet in hun voortbestaan bedreigd; compensatie is derhalve niet nodig

7.7 Ontheffing

In Tabel 5 staan de planten- en diersoorten waarvoor ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en Faunawet ontheffing dient te worden aangevraagd. Zoals hierboven beschreven zullen de werkzaamheden t.a.v. van broedvogels buiten het broedseizoen plaatsvinden omdat de Flora- en Faunawet daarin niet voorziet. Vogels zijn derhalve niet omgenomen in Tabel 5

Tabel 5.

Beschermde soorten in de Oudeland

Soort
Zwanenbloem
Kleine modderkruiper
Kleine watersalamander
Bruine kikker
Gewone pad
Meerkikker
Middelste groene kikker
Mol
Haas
Egel
Meervleermuis
Gewone Dwergvleermuis

8 Molenweg

8.1 Inleiding

De bestemming Molenweg e.o. verkeert nog in de conceptfase. Bij realisatie daarvan zal t.b.v. aankoop van gronden door de Firma Koppert BV een deel van de gronden worden herbestemd. Dit gebeurt deels op al bestaande bebouwde gronden (kassen) (GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2003b).

8.2 Flora

In het plangebied Molenweg zijn geen beschermde planten aangetroffen. Er hoeven derhalve geen compenserende of mitigerende maatregelen te worden getroffen.

8.3 Vissen

In het gebied de Molenweg zijn enkele Bittervoorns aangetroffen. Deze beschermde soort staat op Bijlage II van de Habitatrichtlijn.

Effecten

Omdat het huidige leefgebied van de Bittervoorns in tact blijft zal er geen effect zijn op de dieren.

Maatregelen

Derhalve zijn er geen maatregelen noodzakelijk.

8.4 Amfibieën

Er zijn in totaal drie beschermde amfibieën aangetroffen in Molenweg: Kleine watersalamander, Meerkikker en Middelste groene kikker. Ze zijn alle drie algemeen en komen verspreid over het gebied voor.

Effecten

Waarschijnlijk gaat een klein deel van de huidige habitat verloren.

Maatregelen

De aangetroffen amfibieën in het plangebied zijn nationaal gezien algemeen. Gezien de slechts geringe omvang van de ruimtelijke ingrepen komt de 'gunstige staat van instandhouding van de soort' niet in het gedrang.

8.5 Broedvogels

In Molenweg leven in totaal 25 beschermde broedvogels. Er zijn geen soorten van de Rode lijst waargenomen.

Effecten

Door werkzaamheden zullen vogels tijdelijk worden verstoord. Waarschijnlijk zal een beperkter areaal voor (algemene) broedvogels overblijven.

Maatregelen

De Flora- en Faunawet biedt geen ontheffingsmogelijkheid voor vogelsoorten. Een mitigerende maatregel is om werkzaamheden die kunnen leiden tot verstoring van broedvogels (verwijdering van bomen en struiken) zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) uit te voeren.

8.6 Zoogdieren

Er zijn alleen foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen in het plangebied. Verblijfplaatsen zijn niet vastgesteld. Deze soort staat vermeld op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Verder zijn er diverse Mollen en een foeragerende Vos in het gebied vastgesteld.

Effecten

- ♣ Mollen en Gewone dwergvleermuizen zullen niet in hun voortbestaan worden bedreigd.

Maatregelen

- ♣ De aangetroffen zoogdieren in het plangebied zijn nationaal gezien algemeen. Gezien de slechts geringe omvang van de ruimtelijke ingrepen komt de 'gunstige staat van instandhouding van de soort' niet in het gedrang.

8.7 Ontheffing

In Tabel 6 staan de planten- en diersoorten waarvoor ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en Faunawet ontheffing dient te worden aangevraagd. Zoals hierboven beschreven zullen de werkzaamheden t.a.v. van broedvogels buiten het broedseizoen plaatsvinden omdat de Flora- en Faunawet daarin niet voorziet. Vogels zijn derhalve niet omgenomen in Tabel 6.

Tabel 6.

Beschermde soorten in Molenweg

Soort
Bittervoorn
Kleine watersalamander
Meerkikker
Middelste groene kikker
Mol

9 Literatuur

- ATELIER QUADRAT, 2000a, Definitief Ontwerp Verkavelingsplan, Kwaliteit en Richtlijnen, Deelgebied 1 t/m 9.
- ATELIER QUADRAT, 2000b, Bestemmingsplan Meerpolder, Berkel en Rodenrijs.
- BOER W.A. DEN, M. VAN STRAATEN, B.W.J. OOSTERBAAN, 2003, Beschermde flora en fauna Berkel en Rodenrijs.
- BRO VUGHT, Z.J. Bestemmingsplan ' De Berkelse Poort '.
- BRO VUGHT, 2002, Bestemmingsplan Plaszoom.
- DHV, 2002. Milieueffectrapportage Groenzone Berkel-Pijnacker en "Oude Leede": concept.
- GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, VINEX PROJECTBUREAU, 2000. Ontwikkelingsvisie Oudeland.
- GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, VINEX-PROJECTBUREAU, PLANTEAM OUDELAND, 2001a . Bestemmingsplan Bedrijventerrein Oudeland.
- GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, VINEX-PROJECTBUREAU, 2001b. Masterplan Westpolder/Bolwerk, Kwaliteitsinstrumentarium, Stedenbouwkundig plan.
- GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, VINEX PROJECTBUREAU BERKEL EN RODENRIJS, 2001c. Bestemmingsplan Westpolder/Bolwerk.
- GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2003a. Bestemmingsplan Landelijk gebied : Uitwerkingplan Glastuinbouw Noordpolder.
- GEMEENTE BERKEL EN RODENRIJS, 2003b. Bestemmingsplan Molenweg e.o.: voorontwerp.
- GEMEENTEWERKEN ROTTERDAM, 1996. Regionaal structuurplan Noordrand II en III : Milieu Effect Rapport; deelstudie energie.
- GRONTMIJ ADVIES & TECHNIEK BV ,2000. Glastuinbouw Noordpolder : Milieueffectrapportage.
- HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFTLAND I.S.M ONTWIKKELINGSBEDRIJF BERKEL EN RODENRIJS, 2002a. Raamwerkdokument
- VINEX-locatie Meerpolder, Berkel en Rodenrijs.
- HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND, 2002b. Werken aan waterkwaliteit, samenwerkingproject 2002.
- STADSREGIO ROTTERDAM, 1995. Kadernota milieu-effectrapportage Vinexlokaties Rotterdam.
- STADSREGIO ROTTERDAM, 1998. VINEX-locatie Noordrand II en III, Regionaal Structuurplan
- TAUW BV, 2003. Raamwerkdokument uitbreidingslocaties Westpolder/Bolwerk en Oudenland te Berkel en Rodenrijs.